

This Question Paper consists of 34 questions and 8 printed pages.
આ પ્રશ્નપત્રમાં 34 પ્રશ્નો અને 8 છપાયેલાં પાનાં છે.

Roll No.

રોલ નંબર

Code No. 60/S/A/G
કોડ નં.

Set -

A

ECONOMICS
(અર્થશાસ્ત્ર)
(214-G)

Day and Date of Examination
(પરીક્ષાનો વાર અને તારીખ)

_____

Signature of Invigilators
(નિરીક્ષકની સહી)

1. _____

2. _____

General Instructions :

- 1 Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
- 2 Please check the Question Paper to verify that the total pages and the total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
- 3 For the objective type of questions, you have to choose any **one** of the four alternatives given in the question i.e. (A), (B), (C) or (D) and indicate your correct answer in the Answer-Book given to you.
- 4 All the questions including objective type questions are to be answered within the allotted time and no separate time limit is fixed for answering objective type questions.
- 5 Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
- 6 Write your Question Paper code No. **60/S/A/G-A** on the Answer-Book.
- 7 The Question Paper is bilingual. In case of doubt, the English version should be considered as authentic.

સામાન્ય નિર્દેશ :

- 1 વિદ્યાર્થી તેનો રોલ નંબર પ્રશ્નપત્રના પહેલા પાને લખે.
- 2 પહેલાં પ્રશ્નપત્રને ચકાસી લેવું. પ્રશ્નપત્રમાં આપેલાં કુલ પાનાં અને પ્રશ્નોની સંખ્યા એટલી જ છે જેટલી પ્રથમ પાના ઉપર છે તે જોઈ લેવું અને પ્રશ્નો ક્રમવાર છે કે નહીં તે ચકાસી લેવું.
- 3 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના વિકલ્પો દા.ત. (A), (B), (C) અને (D) માંથી જે ઉત્તર લખવો હોય તેને આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં લખવો.
- 4 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોની સાથે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર નિર્ધારિત કરેલા સમયમાં આપવા. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો માટે અલગથી સમય નહીં આપવામાં આવે.
- 5 ઉત્તર પુસ્તિકામાં નિર્દેશ કરેલ સ્થાન સિવાય બીજા કોઈ પણ સ્થાને રોલ નંબર તથા અન્ય ચિહ્ન લખવાથી પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવશે.
- 6 પોતાની ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપત્રની કોડ સંખ્યા **60/S/A/G-A** લખવી.
- 7 પ્રશ્નપત્ર બે ભાષામાં છે. કોઈ પણ શંકા નિર્માણ થાય તો અંગ્રેજી ભાષાંતરને પ્રમાણભૂત ગણવું.

ECONOMICS

(અર્થશાસ્ત્ર)

(214-G)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સમય : 3 કલાક]

[કુલ ગુણ : 100

- Note :**
- (1) All questions are **compulsory**.
  - (2) **Marks** allotted to each question are indicated **against** it.
  - (3) Each question from Q. Nos. 1 to 8 has four alternatives (A), (B), (C) and (D) and out of which one is the most appropriate. Select the correct answer and write it in your answer book against the number of question.

- સૂચના :**
- (1) બધા પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે.
  - (2) પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે ગુણ આપેલા છે.
  - (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 8 માં દરેક પ્રશ્નમાં ચાર વિકલ્પો (A), (B), (C) અને (D) આપેલ છે જેમાં એક સૌથી સાચો ઉત્તર છે. સાચો ઉત્તર પસંદ કરો અને તેને તમારી ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રશ્ન ક્રમાંક સામે લખો.

- 1 Which one is micro economic decision ? 1
- (A) How to buy to maximize satisfaction ?
- (B) How to solve unemployment problem ?
- (C) How to measure national income ?
- (D) None of the above
- કયો સૂક્ષ્મ આર્થિક નિર્ણય છે ?
- (A) મહત્તમ સંતોષ કેવી રીતે ખરીદી શકાય ?
- (B) બેકારીની સમસ્યા કઈ રીતે દૂર કરી શકાય ?
- (C) રાષ્ટ્રીય આવક કેવી રીતે માપી શકાય ?
- (D) ઉપરનામાંથી એક પણ નહીં

- 2 Absence of Government interference is characteristic of : 1
 (A) Capitalist system (B) Socialist system
 (C) Mixed economy (D) All the above
 સરકારી હસ્તક્ષેપની ગેરહાજરી એ લક્ષણ છે :
 (A) મૂડીવાદી અર્થતંત્ર (B) સમાજવાદી અર્થતંત્ર
 (C) મિશ્ર અર્થતંત્ર (D) ઉપરોક્ત બધા
- 3 Economic growth means : 1
 (A) Increase in national income
 (B) Reduction in unemployment
 (C) Reduction in poverty
 (D) All the above
 આર્થિક વૃદ્ધિ એટલે :
 (A) રાષ્ટ્રીય આવકમાં વધારો
 (B) બેકારીમાં ઘટાડો
 (C) ગરીબીમાં ઘટાડો
 (D) ઉપરોક્ત બધા
- 4 Definition of demand for goods is associated with : 1
 (A) Quantity of the goods (B) Price of the goods
 (C) Time period (D) All the above
 વસ્તુ માટે માંગની વ્યાખ્યાની સાથે સંલગ્ન છે :
 (A) વસ્તુનો જથ્થો (B) વસ્તુની કિંમત
 (C) સમયગાળો (D) ઉપરોક્ત બધા
- 5 In a barter system a good is exchanged for : 1
 (A) Money (B) Credit Card
 (C) Good (D) All the above
 સાટા પદ્ધતિમાં વસ્તુનો વિનિમય _____ ના બદલામાં થાય છે.
 (A) નાણું (B) ક્રેડિટ કાર્ડ
 (C) વસ્તુ (D) ઉપરોક્ત બધા

- 6 Savings can be used for : 1
 (A) Borrowing
 (B) Lending
 (C) Development of economy
 (D) All the above
 બચતોનો ઉપયોગ કરી શકાય છે -
 (A) ઉછીના લેવા માટે
 (B) ધીરવા માટે
 (C) અર્થતંત્રના વિકાસ માટે
 (D) ઉપરોક્ત બધા
- 7 Which of the following is an attribute ? 1
 (A) Income (B) Saving
 (C) Bravery (D) Height
 નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતા છે ?
 (A) આવક (B) બચત
 (C) બહાદુરી (D) ઊંચાઈ
- 8 According to WHO, the number of people die each year from air pollution are : 1
 (A) 14 lakhs (B) 24 lakhs
 (C) 34 lakhs (D) 44 lakhs
 WHO ના મતે, દર વર્ષે હવા પ્રદૂષણના લીધે મૃત્યુ પામનાર વ્યક્તિઓની સંખ્યા છે :
 (A) 14 લાખ (B) 24 લાખ
 (C) 34 લાખ (D) 44 લાખ
- 9 Distinguish between economic and non-economic wants. 2
 આર્થિક અને બિનઆર્થિક જરૂરિયાતો વચ્ચે તફાવત જણાવો.
- 10 Explain private property feature of capitalism. 2
 મૂડીવાદના ખાનગી મિલકતના લક્ષણને સમજાવો.

- 11 Average product of 5 units of input is 6 units of output and 6 units of input is 7 units of output. Calculate marginal product of 6 units of input. 2
- 6 એકમોનું ઉત્પાદન એ 5 એકમોના સાધનોનું સરેરાશ ઉત્પાદ છે અને 7 એકમોનું ઉત્પાદન એ 6 એકમોના સાધન દ્વારા થાય છે. તો 6 એકમોના સાધન દ્વારા થતા સીમાંત ઉત્પાદની ગણતરી કરો.
- 12 Explain how is demand of goods influenced by the change in price of its substitute goods. 2
- જે તે વસ્તુની માંગ તેની અવેજી વસ્તુની કિંમતના ફેરફાર દ્વારા કઈ રીતે અસર પામે છે ? સમજાવો.
- 13 Explain meaning of equilibrium price. 2
- સમતુલા કિંમતનો અર્થ સમજાવો.
- 14 What is primary data ? Give an example. 2
- પ્રાથમિક માહિતી એટલે શું ? એક ઉદાહરણ આપો.
- 15 What is a continuous series ? Explain. 2
- સતત શ્રેણી એટલે શું ? સમજાવો.
- 16 Name two types of land revenue during British Rule in India. 2
- ભારતમાં બ્રિટિશ સામ્રાજ્ય દરમિયાન જમીન મહેસૂલના બે પ્રકારોનાં નામ જણાવો.
- 17 Name any two programmes implemented by Government to generate employment. 2
- રોજગારી સર્જન માટે સરકાર દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવેલી કોઈ બે યોજનાઓનાં નામ દર્શાવો.
- 18 Explain the meaning of globalization. 2
- વૈશ્વિકીકરણનો અર્થ સમજાવો.
- 19 Explain how wants change and expand with development by giving an example. 4
- વિકાસ સાથે જરૂરિયાતો કઈ રીતે બદલાય છે અને વિસ્તરણ પામે છે ? એક ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

- 20 Explain the fundamental problem of what goods and services to be produced in an economy. 4
અર્થતંત્રમાં કઈ વસ્તુઓ અને સેવાઓનું ઉત્પાદન કરવું તે અંગેની પાયાની સમસ્યા સમજાવો.
- 21 Average fixed cost of producing 25 units of output is ₹ 3 per unit and total variable cost is ₹ 75. Calculate total cost. 4
25 એકમોનું ઉત્પાદન કરવા સરેરાશ સ્થિર ખર્ચ ₹ 3 પ્રતિ એકમ થાય છે અને કુલ અસ્થિર ખર્ચ ₹ 75 છે. તો કુલ ખર્ચની ગણતરી કરો.
- 22 Explain product based division of labour. 4
ઉત્પાદ આધારિત શ્રમ વિભાજન સમજાવો.
- 23 How does cost of production influence decision of a seller in fixing the price ? 4
કિંમત નક્કી કરવાના નિર્ણય માટે વેચનારને ઉત્પાદન ખર્ચ કઈ રીતે અસર પહોંચાડે છે ?
- 24 Explain store of value function of money. 4
નાણાંના મૂલ્યના સંગ્રાહક તરીકેનું કાર્ય સમજાવો.
- 25 Suppose cash reserves of a commercial bank is 20 percent, initial deposit is ₹ 1,000. Present the various steps of credit creation in tabular form (take 3 steps). 4
ધારો કે વેપારી બેંકની રોકડ અનામત 20% છે અને પ્રાથમિક થાપણ ₹ 1,000 છે, તો શાખ સર્જનના વિવિધ તબક્કાઓને કોઠા સ્વરૂપે દર્શાવો. (3 તબક્કા લેવા)
- 26 Construct a discrete series with four pairs of values. 4
મૂલ્યના ચાર જોડકાઓ સાથે વિવિક્ત શ્રેણીની રચના કરો.
- 27 Explain the role played by the National Rural Health Mission (NRHM) in providing health facilities in India. 4
ભારતમાં આરોગ્યની સુવિધાઓ પ્રદાન કરવામાં રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ આરોગ્ય અભિયાન (NRHM)ની ભૂમિકા સમજાવો.

28 Explain the positive contribution of British Rule in India. 4
ભારતમાં બ્રિટિશ સામ્રાજ્યના હકારાત્મક યોગદાનને સમજાવો.

29 What is pollution ? How is it caused ? 4
પ્રદૂષણ એટલે શું ? તેના કારણો કયાં છે ?

30 What does soil degradation refer to ? Explain. 4
જમીનનું નિમ્નીકરણ એટલે શું ? સમજાવો.

31 Explain the element of public distribution system in India. 6
ભારતમાં જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થાના ઘટકો સમજાવો.

32 Calculate Arithmetic Mean by short cut method without step deviation : 6

Marks	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
No. of Students	10	8	12	11	9

પદ વિચલન વિનાની ટૂંકી રીત દ્વારા સમાંતર મધ્યકની ગણતરી કરો :

ગુણ	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	10	8	12	11	9

33 Explain any three reasons for occurrence of famines during British Rule in India. 6

ભારતમાં બ્રિટિશ શાસનકાળ દરમિયાન દુષ્કાળની ઘટના માટેના કોઈ પણ ત્રણ કારણો સમજાવો.

34 Explain three ways in which we can contribute to sustainable development. 6

ટકાઉ વિકાસમાં આપણે કઈ ત્રણ રીતે ફાળો આપી શકીએ ? સમજાવો.

